

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.010.03.2016

P/16/046

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/046 – Zapewnienie przez organy administracji publicznej prawidłowego zagospodarowania odpadów komunalnych.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Od 23 stycznia 2013 r. do 31 marca 2016 r. oraz działania wcześniejsze, które miały wpływ na realizację badanych zadań lub których efekty wystąpiły po 1 stycznia 2013 r., a także skutki działań ujawnione do dnia zakończenia kontroli.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
<i>Kontroler</i>	Kontrolę przeprowadził Jerzy Stachowiak, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr LKI/33/2016 z dnia 8 czerwca 2016 r. [Dowód: akta kontroli str. 1]
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Miejski w Stąporkowie, ul. Józefa Piłsudskiego 132A, 26-220 Stąporków (dalej: Urząd).
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Dorota Łukomska, Burmistrz Miasta i Gminy Stąporków (dalej: Burmistrz). [dowód: akta kontroli str. 3, 4]

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Na terenie gminy Stąporków (dalej: Gmina) zapewniono prawidłowy sposób postępowania z zebranymi odpadami komunalnymi. Gmina uzyskała wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła oraz odzysku innymi metodami dla innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe. Nie przekroczono dopuszczalnego poziomu ograniczenia masy składowanych odpadów biodegradowalnych przekazanych do składowania. Właściciele nieruchomości zostali objęci zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych. Na terenie Gminy zorganizowano punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Podmioty świadczące usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zostały wybrane w trybie przetargu nieograniczonego. W umowach zawartych z tymi podmiotami zabezpieczono interesy Gminy we właściwy sposób. Nie dostosowano natomiast, zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach² (dalej: ucpg) regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy do „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2012-2018” (dalej: wpgo) w zakresie pięciu spośród siedmiu celów krótkookresowych oraz dwóch celów długookresowych. W Urzędzie nie prowadzono ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

W Urzędzie nie zaplanowano i nie przeprowadzono żadnej kontroli w podmiotach prowadzących gospodarkę odpadami wytworzonymi na terenie Gminy. Nie podjęto żadnych działań w celu wyegzekwowania od firmy TONSMEIER WSCHÓD

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz.U. z 2016 r. poz. 250.

Sp. z o.o. obowiązku złożenia informacji o odpadach przekazanych przez Gminę, które poddano procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub przekazano w tym celu innemu posiadaczowi odpadów. Nie sporządzono analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2013 r. oraz za 2015 r., a *sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi* za 2015 r. sporządzono nierzetelnie. Wystąpiły ponadto przypadki niesporządzania oraz nieterminowego przekazywania marszałkowi województwa świętokrzyskiego (dalej: Marszałek) wykazu podmiotów wpisanych w danym roku do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz wykreślonych z tego rejestru.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie w gminie gospodarki odpadami zgodnej z postanowieniami wojewódzkiego planu gospodarki odpadami

Opis stanu faktycznego

Gmina prowadzi gospodarkę odpadami komunalnymi samodzielnie. Rada Miejska w Stąporkowie uchwaliła w dniu 21 grudnia 2012 r. regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy. Wpgo uchwalono³ w dniu 28 czerwca 2012 r. Zgodnie z planem obszar województwa podzielono na sześć regionów gospodarki odpadami komunalnymi (dalej: *region*). Teren Gminy przyporządkowano do *regionu 6*. [Dowód: akta kontroli str. 5, 6, 22]

W wpgo w pkt 5.1 *Odpady komunalne* ujęto następujące cele pośrednie:

I. Cele krótkookresowe na lata 2012-2018:

- 1) objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych do dnia 1 lipca 2013 r.,
- 2) wdrożenie w każdej gminie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obejmującego co najmniej następujące frakcje odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło oraz inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe do dnia 1 lipca 2013 r.,
- 3) osiągnięcie 30% wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło w 2018 r.,
- 4) osiągnięcie 50% wagowo poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2018 r.,
- 5) zapobieganie powstawaniu „dzikich wysypisk” oraz ich likwidacja,
- 6) zmniejszenie masy odpadów kierowanych na składowiska odpadów komunalnych,
- 7) zapewnienie sieci instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych.

II. Cele długookresowe na lata 2019-2020:

- 1) osiągnięcie 50% wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło w 2020 r.,
- 2) osiągnięcie 70% wagowo poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2020 r. [Dowód: akta kontroli str. 19]

³ Uchwała nr XXI/361/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego.

Regulamin został dostosowany do wpgo w zakresie przyjętych dwóch spośród siedmiu celów krótkookresowych (ppkt 1 i ppkt 2), przy czym nie określono terminów ich osiągnięcia. Regulamin dostosowano również w zakresie przyporządkowania Gminy do *regionu*. Nie dostosowano natomiast regulaminu do wpgo w zakresie pięciu spośród siedmiu celów krótkookresowych (ppkt 3, ppkt 4, ppkt 5, ppkt 6 i ppkt 7) oraz obydwu celów długookresowych. [Dowód: akta kontroli str. 8-15, 19]

Na terenie *regionu 6* funkcjonuje regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (dalej: RIPOK) prowadzona przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Końskich, ul. Łazienna 8, zlokalizowana przy ul. Spacerowej w Końskich. Jest ona przeznaczona do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

RIPOK posiada możliwość:

- składowania odpadów, z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25.000 ton;
- odzysku lub kombinacji odzysku i unieszkodliwiania o zdolności przetwarzania ponad 75 ton na dobę. [Dowód: akta kontroli str. 25, 26, 27, 28]

Oprócz ww. RIPOK na terenie *regionu 6* funkcjonują również trzy zastępcze regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, tj.:

- 1) instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzania z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin – Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Janik” Sp. z o.o. ul. Borowska 1, w gminie Kunów, w odległości 69 km, przepustowość 10 Mg na dobę;
- 2) instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzania z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. we Włoszczowie, ul. Przedborska, w odległości 61 km, przepustowość:
  - mechaniczne przetwarzanie odpadów – 37.000 Mg/rok,
  - biologiczne przetwarzanie odpadów – 7.500 Mg/rok,
  - kompostownia odpadów zielonych – 3.000 Mg/rok,
  - sortownia surowców wtórnych – 5.000 Mg/rok;
- 3) instalacja mechaniczno-biologiczna zapewniająca przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku – Zakład Segregacji i Odzysku Odpadów w Skarżysku-Kamiennej, ul. Mościckiego 43, w odległości 23 km, przepustowość 68.900 Mg/rok [Dowód: akta kontroli str. 25, 34, 36, 198]

Wg danych zawartych w *sprawozdaniach z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi*, systemem selektywnej zbiórki odpadów objęto:

- 15.000 mieszkańców, tj. 83% ogółu mieszkańców Gminy⁴, w 2013 r.;
- 14.265 mieszkańców, tj. 79% ogółu mieszkańców Gminy, w 2014 r.;

⁴ Tj. mieszkańców zameldowanych na terenie Gminy.

- 17.745 mieszkańców, tj. 100% ogółu mieszkańców Gminy w 2015 r.;
- 13.758 mieszkańców, tj. 78% ogółu mieszkańców Gminy w I kwartale 2016 r.⁵ [Dowód: akta kontroli str. 37, 462]

W sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2015 r. podano błędnie liczbę mieszkańców objętych systemem selektywnej zbiórki odpadów, która w rzeczywistości wynosiła 13.758 osób (tym samym systemem selektywnej zbiórki odpadów objęto 78% ogółu mieszkańców). W trakcie kontroli ww. błąd został skorygowany. [Dowód: akta kontroli str. 41, 77, 86]

Wyboru trzech podmiotów do świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w Gminie (które świadczyły ww. usługi od 1 lipca 2013 r.) dokonano w trybie przetargu nieograniczonego w dniach: 27 maja 2013 r., 16 lipca 2014 r. oraz 17 lipca 2015 r. [Dowód: akta kontroli str. 111, 118, 125]

Gmina nie została podzielona na sektory, o których mowa w art. 6d ust. 2 i 3 ucpg, w celu zorganizowania odbierania odpadów od mieszkańców. W latach 2013 (od III kwartału) - 2016 (I kwartał), w każdym okresie wynikającym z zawartych umów, odbiór odpadów komunalnych prowadził tylko jeden podmiot. [Dowód: akta kontroli str. 5]

W okresie przed 1 lipca 2013 r. usługi świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w Gminie prowadziły jednocześnie trzy podmioty: „ALMAX” Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Końskich oraz firma „CZYSTOPOL” z Włoszczowy. Firmy te prowadziły swoją działalność na trzech odrębnych obszarach wydzielonych z terenu Gminy. Ww. firmy działały na podstawie indywidualnych umów zawartych z mieszkańcami Gminy. [Dowód: akta kontroli str. 413]

Burmistrz Stąporkowa wyjaśniając zasady wyboru wykonawców usług odbioru odpadów komunalnych i podziału Gminy na sektory w okresie przed 1 lipca 2013 r. podała: (...) *Aktywność i determinacja przedmiotowych firm skutkowała tym, że na terenie Gminy do 30 czerwca 2013 r. mieszkańcy mieli zawarte umowy właśnie z ww. firmami.* Zatem obecność firm dokonujących zbiórki odpadów komunalnych na danym terenie zależała wyłącznie od zawarcia umów z mieszkańcami Gminy. [Dowód: akta kontroli str. 411]

Gmina zawarła następujące umowy z wyłonionymi w trybie przetargu nieograniczonego podmiotami odbierającymi odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy:

- 1) umowa nr NOŚ.6238.21.2013 zawarta w dniu 27 czerwca 2013 r. z Przedsiębiorstwem Wywozu Nieczystości Stałych „ALMAX” Sp. z o.o., Radom ul. Wrocławska 3, na okres od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia 30 czerwca 2014 r. Przedmiotem umowy było odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy i ich zagospodarowanie. Umowa nie określała ilości poszczególnych rodzajów odpadów, które ww. podmiot miał odbierać od mieszkańców. W opisie przedmiotu zamówienia podano, że szacunkowa łączna ilość odpadów komunalnych z terenu Gminy do odebrania i zagospodarowania wynosi około 2.122 Mg. Umowa nie określała również miejsca przekazywania poszczególnych rodzajów odpadów. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy określono w § 9 umowy, zgodnie z którym wykonawca wniósł zabezpieczenie w wysokości 7% wynagrodzenia ofertowego (ceny ofertowej brutto), tj. 45.586,80 zł. W § 10 ww. umowy

⁵ W każdym roku badanego okresu systemem selektywnej zbiórki odpadów objęto 100% mieszkańców Gminy, faktycznie zamieszkujących.

określono kary umowne w przypadku nieosiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku. Ponadto, zamawiający zastrzegł sobie prawo odszkodowania na zasadach ogólnych, o ile wartość faktycznie poniesionych szkód przekroczyłaby wartość kar umownych. W § 11 określono przypadki, w których zamawiającemu przysługuje prawo do odstąpienia od umowy. [Dowód: akta kontroli str. 87-92]

- 2) umowa nr NOŚ.217.4.2014 zawarta w dniu 6 sierpnia 2014 r. z firmą TONSMEIER Wschód Sp. z o.o., Radom ul. Wrocławska 3, na okres od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. Przedmiotem umowy było odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy i ich zagospodarowanie. Umowa nie określała ilości poszczególnych rodzajów odpadów, które ww. podmiot miał odbierać od mieszkańców. W opisie przedmiotu zamówienia podano, że szacunkowa łączna ilość odpadów komunalnych z terenu Gminy do odebrania i zagospodarowania wynosi około 2.060 Mg. Umowa nie określała również miejsca przekazywania poszczególnych rodzajów odpadów. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy wniesione przez wykonawcę określono w § 9 umowy w wysokości 10% wynagrodzenia ofertowego tj. 79.742,88 zł. W § 10 umowy określono kary umowne w przypadku nieosiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku. Zamawiający zastrzegł sobie prawo odszkodowania na zasadach ogólnych, o ile wartość faktycznie poniesionych szkód przekroczyłaby wartość kar umownych. W § 11 określono przypadki, w których zamawiającemu przysługuje prawo do odstąpienia od umowy. [Dowód: akta kontroli str. 93-99]
- 3) umowa nr NOŚ.217.2.2015 zawarta w dniu 28 lipca 2015 r. z firmą EKOM sp. j. z siedzibą przy ul. Zakładowej 29 w Nowinach, na okres od 1 września 2015 r. do 31 sierpnia 2016 r. Przedmiotem umowy jest odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy i ich zagospodarowanie. Umowa nie określa ilości poszczególnych rodzajów odpadów, które ww. podmiot ma odbierać od mieszkańców. W opisie przedmiotu zamówienia podano, że szacunkowa łączna ilość odpadów komunalnych z terenu Gminy do odebrania i zagospodarowania wynosi około 2.000 Mg⁶. Umowa nie określa również miejsca przekazywania poszczególnych rodzajów odpadów. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy zgodnie z § 9 umowy wynosi 10% wynagrodzenia ofertowego, tj. 79.680 zł. Wysokość kar umownych w przypadku nieosiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku określono w § 10, a prawo odstąpienia od umowy przez zamawiającego w § 11 ww. umowy. [Dowód: akta kontroli str. 101-107]

Wyjaśniając przyczyny, dla których ww. umowach nie określono ilości i miejsca odbioru poszczególnych rodzajów odpadów, Burmistrz Stąporkowa podała: *w specyfikacjach istotnych warunków zamówienia (dalej: siwz) będących załącznikiem do zawieranych umów było podane miejsce przekazywania poszczególnych rodzajów odpadów oraz szacunkowa łączna ilość odpadów komunalnych z terenu Gminy do odebrania i zagospodarowania w okresie realizacji zamówienia. Nie określono ilości poszczególnych rodzajów odpadów do odebrania, ponieważ nie wynikało to z żadnych przepisów.* [Dowód: akta kontroli str. 411]

Wśród wymogów dotyczących zagospodarowania odpadów komunalnych określonej w każdej ze siwz (pkt 3.2.1) zawarto zapisy, że *wykonawca jest zobowiązany do przekazania odebranych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz*

---

⁶ Ilości odpadów w ww. umowach ustalono w oparciu o dane dotyczące ilości odebranych odpadów od mieszkańca regionu 6 w 2010 r. oraz dane uzyskane od firm odbierających odpady na terenie gminy Stąporków w latach 2010- 2013.

pozostałości z sortowania odpadów (...) do RIPOK lub (...) do instalacji zastępczej.
[Dowód: akta kontroli str. 130, 141, 161]

W okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 sierpnia 2014 r. usługi odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy wykonywała firma TONSMEIER Wschód Sp. z o.o. z siedzibą w Radomiu, na warunkach wskazanych w ofercie wykonawcy z dnia 30 czerwca 2014 r. i przeprowadzonych negocjacjach w dniach 30 czerwca oraz 1 lipca 2014 r. Postępowania przetargowe, które odbyły się w dniach 2 czerwca oraz 24 czerwca 2014 r. zostały unieważnione na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁷ (dalej: Pzp), ponieważ cena najkorzystniejszej oferty przewyższyła kwotę, którą zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia. W dniu 1 lipca 2014 r. w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie zamówienia z wolnej ręki, zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a) i pkt 3 Pzp z firmą TONSMEIER Wschód Sp. z o.o. została zawarta umowa nr NOS.217.4.2014 na okres od 1 lipca 2014 r. do 31 sierpnia 2014 r. W § 9 ww. umowy określono wysokość kar umownych w przypadku niewywiązania się wykonawcy z warunków umowy, a w § 10 określono prawo do odstąpienia od umowy. [Dowód: akta kontroli str. 390, 391, 394, 398, 399, 402, 403, 406, 407]

W każdej z umów zawartych z podmiotami świadczącymi usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych (§ 3) zawarto oświadczenia wykonawcy, iż posiada niezbędne uprawnienia oraz potencjał techniczny i osobowy do wykonania przedmiotu umowy, w tym w szczególności zezwolenie na zbieranie, transport, a także na przetwarzanie odpadów. [Dowód: akta kontroli str. 87, 88, 93, 94, 101, 102, 403, 404]

„ALMAX” Sp. z o.o. posiadała pozwolenie na wytwarzanie odpadów z uwzględnieniem prowadzenia działalności w zakresie zbierania, transportu i odzysku odpadów udzielone decyzją prezydenta miasta Radomia z 10 czerwca 2005 r., zmienione decyzją z 21 grudnia 2011 r. Pozwolenie obowiązywało do 31 maja 2015 r. [Dowód: akta kontroli str. 181-193]

Prezydent miasta Radomia w dniu 14 stycznia 2014 r. wydał decyzję zmieniającą ww. decyzje z 10 czerwca 2005 r. oraz z 21 grudnia 2011 r. dla „ALMAX” Sp. z o.o. w zakresie zmiany nazwy firmy na TONSMEIER Wschód sp. z o.o. Pozostałe warunki ww. decyzji zachowały moc obowiązującą. Ponadto firma TONSMEIER Wschód sp. z o.o. w dniu 4 grudnia 2014 r. uzyskała pozwolenie starosty skarżyskiego na przetwarzanie odpadów dla Zakładu Segregacji i Odzysku Odpadów w Skarżysku-Kamiennej, ul. Mościckiego 43. [Dowód: akta kontroli str. 194-219]

EKOM sp. j. posiada pozwolenia wydane przez starostę powiatu kieleckiego na m.in.:

- zbieranie odpadów udzielone 13 maja 2014 r., obowiązujące do 10 maja 2024 r.;
- przetwarzanie odpadów udzielone 22 grudnia 2014 r., obowiązujące do 22 grudnia 2024 r.;
- transport odpadów udzielone 8 września 2014 r., obowiązujące do 8 września 2024 r. [Dowód: akta kontroli str. 223, 250, 262, 288, 313, 316]

Do rejestru działalności regulowanej prowadzonego w Urzędzie zostały wpisane następujące podmioty świadczące usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości:

---

⁷ Dz.U. z 2015 r. poz. 2164.

- „ALMAX” Sp. z o.o. posiadała zaświadczenie o wpisie do działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z 11 czerwca 2012 r. i otrzymała nr rejestrowy 3/2012. W dniu 17 stycznia 2014 r. wydano nowe zaświadczenie w związku z dokonaną zmianą nazwy firmy na TONSMEIER Wschód sp. z o.o., przy czym firma zachowała nr rejestrowy, tj. 3/2012;
- EKOM sp. j. posiada zaświadczenie o wpisie do działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z 1 września 2014 r., nr rejestrowy 6/2012;
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „FART-BIS” Kielce, zaświadczenie z 26 listopada 2012 r., nr rejestrowy 9/2012;
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Końskich, zaświadczenie z 18 października 2012 r., nr rejestrowy 8/2012;
- Zakład Oczyszczania Miasta Skarżysko-Kamienna, zaświadczenie z 31 czerwca 2012 r., nr rejestrowy 7/2012;
- Firma „CZYSTOPOL” z Włoszczowy, zaświadczenie z 10 lipca 2012 r., nr rejestrowy 5/2012;
- Miejskie Usługi Komunalne Skarżysko-Kamienna, zaświadczenie z 29 listopada 2012 r., nr rejestrowy 10/2012;
- Firma „VEOLIA” Kielce, zaświadczenie z 3 lipca 2012 r., nr rejestrowy 4/2012;
- Przedsiębiorstwo „MARIO” z siedzibą w Stąporkowie, zaświadczenie z 3 kwietnia 2012 r., nr rejestrowy 2/2012;
- Zakład Produkcji Palet, Elementów Budowlanych i Tarcicy z siedzibą w Falkowie, zaświadczenie z 23 marca 2012 r., nr rejestrowy 1/2012;
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe z siedzibą w Woli Jachowej gmina Górno, zaświadczenie z 27 kwietnia 2016 r., nr rejestrowy 1/2016.

Wszystkie zaświadczenia dla ww. podmiotów zostały wydane przez Burmistrza Stąporkowa. [Dowód: akta kontroli str. 320, 322, 338, 341-351]

W rejestrze działalności regulowanej prowadzonym w Urzędzie Miejskim w Stąporkowie nie dokonywano wykreśleń podmiotów świadczących usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z przyczyn wymienionych w art. 9j ust. 2 ucpg, ani w przypadkach, o których mowa w art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej⁸. Natomiast z dniem 9 lipca 2014 r. wykreślono z rejestru wpis nr 4/2013 – K.W. Skarżysko-Kamienna (20 01 10 odzież, 20 01 11 tekstylia). Wykreślenia dokonano na wniosek osoby prowadzącej działalność. [Dowód: akta kontroli str. 5, 352]

Podmioty świadczące usługi w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości nie posiadały konta w *Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami* prowadzonej przez marszałka województwa oraz indywidualnego numeru rejestrowego. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużycym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym⁹ w art. 108 pkt 27 i pkt 29 wprowadziła zmiany w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹⁰ (dalej: uod), które przesunęły ww. obowiązek „najpóźniej do dnia 24 stycznia 2018 r.”

Ilość odpadów¹¹ odebranych od mieszkańców Gminy w latach 2013-2015 przedstawia się następująco:

- papier odpowiednio: 79,1 Mg, 280,8, 182,1;

⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 584, ze zm.

⁹ Dz.U. z 2015 r. poz. 1688.

¹⁰ Dz.U. z 2013 r. poz. 21 ze zm.

¹¹ Ilości poszczególnych odpadów podano w tonach na rok.

- metal: 1,7, 31,9, 8,7;
- tworzywa sztuczne: 60,5, 178,8, 172,2;
- szkło: 22,6, 10,5, 68,0;
- inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe: 146,1, 69,7, 50,5; odpady ulegające biodegradacji: 92,1, 280,8, 184,4. [Dowód: akta kontroli str. 356]

W *regionie 6* funkcjonuje tylko jedna RIPOK, zlokalizowana przy ul. Spacerowej w Końskich. W okresie, gdy odbiór odpadów prowadziła firma „ALMAX” Sp. z o.o. (po zmianie nazwy TONSMEIER Wschód sp. z o.o.) odpady komunalne zebrane z terenu Gminy były przetwarzane również przez Zakład Segregacji i Odzysku Odpadów w Skarżysku-Kamiennej, ul. Mościckiego (tj. w instalacji zastępczej). Zarówno RIPOK, jak również instalacje zastępcze zostały określone dla Gminy w wpgo uchwalonym 28 czerwca 2012 r. [Dowód: akta kontroli str. 24, 25]

Przetwarzane odpadów komunalnych zebranych w Gminie prowadzono w RIPOK przy ul. Spacerowej w Końskich (od 2005 r.), jak również w instalacji zastępczej w Skarżysku-Kamiennej (od 2005 r.).

Ilość odpadów¹² przekazywanych do przetwarzania do RIPOK w latach 2013, 2014 i 2015 przedstawia się następująco:

- papier: 0 w całym okresie;
- metal: 0 w całym okresie;
- tworzywa sztuczne: 2,6, 0 i 42,0;
- szkło: 6,1, 0 i 57,8;
- inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe: 46,1, 69,7 i 50,5;
- odpady ulegające biodegradacji: 0, 0 i 2,3. [Dowód: akta kontroli str. 357-361, 413]

Nie wystąpiły przypadki odmowy przyjęcia odpadów z terenu Gminy do przetworzenia przez prowadzącego RIPOK, jak również przez prowadzącego instalację zastępczą. [Dowód: akta kontroli str. 353]

Do Zakładu Segregacji i Odzysku Odpadów w Skarżysku-Kamiennej, ul. Mościckiego 43, pełniącej funkcję instalacji zastępczej dla *regionu 6* w latach 2013-2015 (gdy odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców Gminy prowadziła firma „ALMAX”) skierowano następujące odpady¹³:

- papier: 68,3, 280,8 i 174,6;
- metal: 1,7, 31,9 i 8,7;
- tworzywa sztuczne: 55,8, 178,8 i 130,2;
- szkło: 11,2, 10,5 i 10,2;
- inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe: 0 w całym okresie;
- odpady ulegające biodegradacji: 68,3, 280,8 i 0. [Dowód: akta kontroli str. 24, 25, 357-361, 385]

Na terenie sąsiednich województw nie funkcjonowały RIPOK lub instalacje zastępcze, zlokalizowane w mniejszej odległości od Gminy niż wskazane w wpgo. [Dowód: akta kontroli str. 354, 355]

Żaden z podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości nie korzystał z usług firm pośredniczących, prowadzących działalność w zakresie usług transportu odpadów. We wszystkich umowach zawartych z ww. podmiotami (w § 1) zawarto zapis, że „odbieranie odpadów od właścicieli nieruchomości (...)

¹² Ilości poszczególnych odpadów podano w tonach na rok.

¹³ W tonach na rok.

odbywać się będzie zgodnie z wymaganiami określonymi w siwz”. Siwz dla każdego z trzech postępowań przetargowych, w wyniku których wyłoniono podmioty odbierające odpady komunalne w badanym okresie, zawierała wymagania dotyczące posiadania specjalistycznych pojazdów służących do odbioru i transportu odpadów komunalnych. [Dowód: akta kontroli str. 87, 93, 101, 132, 145, 166]

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Końskich prowadzące RIPOK posiada pozwolenie zintegrowane wydane decyzją wojewody Świętokrzyskiego z dnia 30 kwietnia 2007 r., zmienioną decyzjami Marszałka z dnia 29 marca 2011 r., 22 października 2012 r., 3 lutego 2014 r. oraz 11 stycznia 2016 r. Pozwolenie zintegrowane od dnia 11 stycznia 2016 r. obejmuje:

- 1) składowanie odpadów, z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów lub o całkowitej pojemności ponad 25000 ton, zlokalizowanej w miejscowości Końskie;
- 2) odzysk lub kombinację odzysku i unieszkodliwiania o zdolności przetwarzania ponad 75 ton na dobę.

Pozwolenie wydane zostało na czas nieoznaczony. [Dowód: akta kontroli str. 2, 27-33]

Firma TONSMEIER prowadząca instalację zastępczą posiadała stosowne pozwolenia na prowadzenie takiej działalności. [Dowód: akta kontroli str. 181-219]

Podmioty prowadzące działalność w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych nie posiadają indywidualnego konta w BDO. Zgodnie z art. 108 pkt 29 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym „BDO¹⁴ tworzy się najpóźniej do dnia 24 stycznia 2018 r.”

Gmina nie prowadzi ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ucpg, o której mowa w art. 3 ust. 3 pkt 3 tej ustawy. [Dowód: akta kontroli str. 413]

Jak wyjaśniła Burmistrz Dorota Łukomska, Gmina nie prowadzi ww. ewidencji umów (...) ponieważ w okresie wykonywania ww. usługi była to znikoma ilość firm. Odbiorem odpadów komunalnych, w okresie kontrolowanym, dla każdej podpisanej umowy zajmowała się tylko jedna firma tj.: „ALMAX”. po zmianie nazwy TONSMEIER Wschód Sp. z o.o. i EKOM (...). Przedmiotowy wykaz zostanie wprowadzony od 1 lipca 2016 r. Nadmieniam również, że Gmina prowadzi wykaz firm, które uzyskały wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, zamieszczony na stronie internetowej www.staporkow.pl w zakładce informacje urzędowe: „firmy zbierające odpady i zużyty sprzęt elektroniczny”. [Dowód: akta kontroli str. 431]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy nie został dostosowany do wpgg w zakresie pięciu spośród siedmiu celów krótkookresowych (ppkt 3, ppkt 4, ppkt 5, ppkt 6 i ppkt 7) oraz obydwu celów długookresowych. Ponadto, dla dwóch celów krótkookresowych (ppkt 1 i ppkt 2) nie określono terminów ich osiągnięcia. Obowiązek dostosowania regulaminu do wpgg wynikał z art. 4 ust. 3 ucpg. [Dowód: akta kontroli str. 8-15, 19]

Odpowiedzialnym za powyższą nieprawidłowość jest Burmistrz Dorota Łukomska, która wyjaśniając przyczyny niedostosowania regulaminu do wpgg podała: (...) nie

¹⁴ Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami, o której mowa w art. 79 ust. 1 uod.

chcieliśmy powielić zapisów, które znajdują się już w ucpg. [Dowód: akta kontroli str. 77]

2. W Urzędzie nierzetelnie sporządzono sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2015 r., ponieważ podano błędnie liczbę mieszkańców objętych systemem selektywnej zbiórki odpadów – 17.745 osób, która w rzeczywistości wynosiła 13.758 osób. [Dowód: akta kontroli str. 41]

Burmistrz Dorota Łukomska wyjaśniła, że błąd wynikał z faktu, iż sprawozdanie przygotowywały osoby nowozatrudnione. [Dowód: akta kontroli str. 77, 86]

3. W Urzędzie nie prowadzono ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ucpg. Obowiązek prowadzenia takiej ewidencji wynika z art. 3 ust. 3 pkt 3 ucpg.

Burmistrz Dorota Łukomska jako przyczynę nieprowadzenia ww. ewidencji podała *znikomą ilość firm* zajmujących się odbiorem odpadów komunalnych. [Dowód: akta kontroli str. 431]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Stworzenie warunków do budowy i eksploatacji regionalnych, ponadregionalnych lub zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wytwarzanych w gminie

Opis stanu faktycznego

Gmina nie uczestniczyła w budowie, rozbudowie lub modernizacji RIPOK, instalacji ponadregionalnej, jak również w instalacji zastępczej i w związku z tym nie ponosiła nakładów finansowych na ww. cele. Gmina nie poniosła również wydatków na utrzymanie i eksploatację instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. [Dowód: akta kontroli str. 386, 424]

Burmistrz Dorota Łukomska wyjaśniła: *w kontrolowanym okresie nie podjęto żadnych z ww. działań (...), ponieważ nie były one zaplanowane i nie wynikały z regulaminu (...). Obowiązek taki nie wynikał również z wpgo (...). Przyjęty system gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy polega na realizacji usługi odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych wytworzonych i zebranych przez właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, położonych w granicach administracyjnych Gminy, a także wyposażenie nieruchomości zamieszkałych w worki i pojemniki na odpady oraz organizacja punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (dalej: PSZOK) zlokalizowanego na terenie Gminy. PSZOK zlokalizowany jest w Stąporkowie przy ulicy Piłsudskiego, na terenie byłej odlewni. Jednakże, żadnych kosztów z tym przedsięwzięciem Gmina nie poniosła, ponieważ obowiązek ten nałożony został na wykonawcę zgodnie z umową Nr NOŚ.217.2.2015 z dnia 28 lipca 2015 r. w § 1 pkt 2. W naszej ocenie system ten jest wystarczający i nie wymaga angażowania środków finansowych w budowę, rozbudowę lub modernizację regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.* [Dowód: akta kontroli str. 101, 426]

W zamieszczonej w wpgo Tabeli nr 24 dotyczącej potrzeb inwestycyjnych w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych w regionalnych instalacjach, w regionach gospodarki odpadami, wg stanu na dzień 1 czerwca 2012 r., dla

regionu 6 wykazano brakujące moce przerobowe RIPOK w Końskich. [Dowód: akta kontroli str. 436, 437]

Burmistrz Dorota Łukomska wyjaśniając dlaczego w regulaminie nie uwzględniono przedmiotowych przedsięwzięć podała, że: (...) *nie przekraczając wymaganych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (...), Gmina nie widziała potrzeby angażowania środków finansowych na budowę, rozbudowę lub modernizację instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Ponadto, informujemy, że (...) osiągnęliśmy wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.* [Dowód: akta kontroli str. 439]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zdaniem NIK, pomimo osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu oraz poziomu ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji¹⁵, Gmina powinna rozważyć wspólne z pozostałymi gminami należącymi do regionu 6 podjęcie działań mających na celu rozbudowę lub modernizację istniejącej RIPOK. Podjęcie takich działań może zapobiec ewentualnym, nieprzewidzianym problemom dotyczącym zagospodarowania odpadów komunalnych, w sytuacji dalszego ograniczenia mocy przerobowych RIPOK.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

3. Sprawowanie nadzoru i kontroli nad postępowaniem z odpadami komunalnymi wytwarzanymi w gminie

3.1 Prowadzenie sprawozdawczości

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie wszystkie kwartalne i półroczne sprawozdania składane przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości wpływały do Urzędu w terminie określonym w art. 9n ust. 2 ucpg (do końca miesiąca następującego po upływie półrocza, którego sprawozdanie dotyczy). Zawierały one informacje, wymagane art. 9n ust. 3 ucpg, w tym w szczególności informacje o masie:

- poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji, oraz sposobie ich zagospodarowania, wraz ze wskazaniem instalacji, do których zostały przekazane odpady komunalne odebrane od właścicieli nieruchomości;
- pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania, przeznaczonych do składowania powstałych z odebranych przez podmiot odpadów komunalnych;
- odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi;

¹⁵ Zagadnienia te zostały omówione w pkt 3 wystąpienia „Sprawowanie nadzoru i kontroli nad postępowaniem z odpadami komunalnymi wytwarzanymi w gminie”.

odpadów budowlanych i rozbiórkowych będących odpadami komunalnymi, przygotowanych do ponownego użycia, poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku. [Dowód: akta kontroli str. 414]

Gmina nie zawarła umowy z prowadzącym RIPOK, w związku z tym nie składał on sprawozdań, o których mowa w art. 90a ust. 1 ucpg.

Firma TONSMEIER WSCHÓD Sp. z o.o., która poza odbiorem dokonywała również przetwarzania odpadów zebranych na terenie Gminy, nie złożyła informacji, o której mowa w art. 90a ust. 1 ucpg za lata 2014-2015. Gmina nie podjęła żadnych działań w celu wyegzekwowania powyższego obowiązku od firmy TONSMEIER WSCHÓD Sp. z o.o. [Dowód: akta kontroli str.429]

Zgodnie z art. 9tb ust. 1 ucpg wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi (dalej: analiza). Analizę sporządza się w terminie do dnia 30 kwietnia za poprzedni rok kalendarzowy – art. 9tb ust. 2 ucpg. Analiza podlega publicznemu udostępnieniu na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu gminy – art. 9tb ust. 3 ucpg.

Sporządzona w Urzędzie analiza za 2014 r. zawiera elementy określone art. 9tb ust. 1 ucpg, tj.:

- 1) możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania;
- 2) potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- 3) koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych;
- 4) liczbę mieszkańców;
- 5) liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których Gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12;
- 6) ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy;
- 7) ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu Gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

W części nr 2 potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi podano: w związku z tym, iż na terenie naszej gminy nie występują i nie są planowane instalacje do odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, a zebrane zmieszane odpady komunalne są przekazywane przez firmę TONSMEIER do RIPOK w Końskich, nie stwierdza się potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Problemem, który należałoby rozwiązać jest utworzenie PSZOK. [Dowód: akta kontroli str. 418-422]

W Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Stąporkowie zamieszczono ww. analizę za 2014 r. Za 2013 r. i 2015 r. ww. analizy nie zostały sporządzone. [Dowód: akta kontroli str. 413]

Zgodnie z art. 108 pkt 29 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, „BDO tworzy się najpóźniej do dnia 24 stycznia 2018 r.” W związku z brakiem BDO wszystkie sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za lata 2013-2015 sporządzone w badanym okresie zostały przekazane Marszałkowi oraz Świętokrzyskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Kielcach (dalej: WIOŚ)

w wersji papierowej w terminie określonym w art. 9q ust. 2 ucpg (do 31 marca następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy). [Dowód: akta kontroli str. 415]

W dniu 16 czerwca 2014 r. Marszałek przesłał uwagi do sprawozdania Burmistrza za 2013 r. i wezwał do złożenia jego korekty. Marszałek zalecił:

- *podać poprawną nazwę i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne;*
- *wskazać właściwy sposób zagospodarowania odpadów;*
- *usunąć odpady niekomunalne;*
- *usunąć selektywnie zebrane odpady komunalne ulegające biodegradacji i wskazać odpowiednio masę tych odpadów;*
- *wskazać poprawnie masę odpadów o kodzie 20 03 01 poddanych innym niż składowanie procesom przetwarzania;*
- *obliczyć poprawnie osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania;*
- *obliczyć poprawnie poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła;*
- *wskazać właściwy sposób zagospodarowania odpadów.* [Dowód: akta kontroli str. 416-417]

Korektę sprawozdania za 2013 r. uwzględniającą ww. zalecenia przesłano ponownie Marszałkowi i WIOŚ w dniu 3 lipca 2014 r. Marszałek nie zgłaszał uwag od sprawozdań za lata 2014-2015. [Dowód: akta kontroli str. 415]

Gmina w latach 2012, 2013, 2014 i 2015 uzyskała odpowiednio:

- 1) poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia dla papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła (razem): 12,36%, 48,77%, 21,58% oraz 41,04%;
- 2) poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami dla innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe: 100%, 100%, 100% i 100%;
- 3) odpady ulegające biodegradacji kierowane na składowisko odpadów: 21,66%, 12,17%, 4,24% i 8,69%. [Dowód: akta kontroli str. 428]

Ww. wartości poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia dla papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła, jak również poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami dla innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe osiągnęły wartości wyższe niż określone w tabelach nr 1 i 2 stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych¹⁶.

Uzyskany przez Gminę poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania był niższy od dopuszczalnego poziomu wskazanego w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów¹⁷, który w latach 2012-2015 wynosił odpowiednio: 75%, 50%, 50% i 50%.

W badanym okresie wykazy podmiotów wpisanych w danym roku do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli

¹⁶ Dz.U. poz. 645.

¹⁷ Dz.U. poz. 676.

nieruchomości oraz wykreślonych z tego rejestru przekazywano terminowo, poza wykazami za miesiące: lipiec 2013 r., maj 2014 r., oraz wrzesień 2014 r. Nie zostały natomiast przekazane informacje za luty i październik 2013 r. [Dowód: akta kontroli str. 427]

3.2 Wykonywanie kontroli gospodarowania odpadami

W latach 2013-2016 (I kwartał) pracownicy Urzędu nie przeprowadzili żadnej kontroli obejmującej swoim zakresem przestrzeganie i stosowanie przepisów ucpg oraz warunków wydanych decyzji i zawartych umów dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi. Nie został skontrolowany żaden podmiot prowadzący gospodarkę odpadami komunalnymi wytworzonymi na terenie Gminy. Nie sporządzono planu kontroli. [Dowód: akta kontroli str. 429]

Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej w Stąporkowie (dalej: ZGKiM) jest gminną jednostką organizacyjną działającą na terenie Gminy. W latach 2013-2016 (I kwartał) ZGKiM nie prowadził działalności w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Jednostka ta nie była również kontrolowana przez WIOŚ w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. [Dowód: akta kontroli str. 432]

W latach 2013-2016 (I kwartał) WIOŚ przeprowadził w Urzędzie (w okresie od 20 do 27 maja 2014 r.) jedną, planową kontrolę dotyczącą przestrzegania przepisów uod i ucpg. Kontrola miała na celu dokonanie oceny wypełniania wymogów w zakresie postępowania z odpadami oraz spełnienia realizacji zadań własnych gmin w zakresie ucpg. Kontrolą objęto okres: 2012 r., 2013 r. oraz „stan aktualny”. Kontrola WIOŚ nie wykazała naruszenia przepisów, o których mowa w art. 9z ust. 1, 2 i 4 ucpg. W wyniku kontroli stwierdzono jedną nieprawidłowość, polegającą na nieutworzeniu na terenie Gminy PSZOK. W dniu 6 marca 2014 r. WIOŚ wydał zarządzenie pokontrolne, w którym zalecono:

- 1) podjąć działania mające na celu utworzenie PSZOK;
- 2) wzmocnić nadzór nad strumieniem odpadów komunalnych z terenu Gminy.

Powyższe zalecenia zostały wykonane. WIOŚ nie kontrolował wykonania ww. zaleceń pokontrolnych, a także nie skorzystał z możliwości nałożenia na Gminę, w drodze decyzji, kary pieniężnej w trybie art. 9 zb ust. 2 ucpg. [Dowód: akta kontroli str. 440, 441, 453, 455, 457, 458, 460]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Urząd nie wyegzekwował od TONSMEIER WSCHÓD Sp. z o.o. złożenia informacji o odpadach, zebranych w Gminie, które poddano procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub przekazano w tym celu innemu posiadaczowi odpadów. Ww. podmiot, na podstawie umowy zawartej 6 sierpnia 2014 r. z Gminą prowadził w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, a jednocześnie prowadził instalację zastępczą w Skarżysku-Kamiennej, ul. Mościckiego 43, w której przetwarzana była część odpadów odebranych z terenu Gminy. Obowiązek złożenia powyższej informacji przez TONSMEIER WSCHÓD Sp. z o.o. wynikał z art. 9oa ust. 1 ucpg.

Burmistrz Dorota Łukomska wyjaśniła: *Gmina nie podjęła żadnych działań w celu wyegzekwowania od firmy TONSMEIER Wschód Sp. z o.o. informacji, o której mowa w art. 9oa ust. 1 ucpg, ponieważ nie ma takich ustawowych kompetencji. Zgodnie z literalnym brzmieniem ww. artykułu, to prowadzący regionalną instalację*

do przetwarzania odpadów komunalnych oraz instalację przewidzianą do zastępczej obsługi regionu jest obowiązany przekazać przedmiotowe sprawozdanie albo przedsiębiorcy odbierającemu odpady komunalne od właścicieli nieruchomości albo gminie. [Dowód: akta kontroli str. 429, 433, 434]

Powyższe wyjaśnienia nie mogą zostać uwzględnione. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ucpg utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Natomiast na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 4 ucpg gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności nadzorują gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym realizację zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości.

2. Burmistrz Gminy nie sporządziła analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2013 i 2015, pomimo obowiązku sporządzania takich analiz, wynikającego z art. 9tb ust. 1 ucpg.

Burmistrz Dorota Łukomska wyjaśniła: *analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2013 r. nie została umieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu, ponieważ nie została sporządzona. Ten fakt został najprawdopodobniej przeoczony przez byłego kierownika w bieżącej pracy referatu. Natomiast za 2015 r. ww. analizy nie przygotowano i nie umieszczono na stronie internetowej, z powodu przejścia na emeryturę byłego kierownika referatu Ochrony Środowiska, odejścia z pracy jednego z pracowników oraz przebywania na długotrwałym (kilkumiesięcznym) zwolnieniu lekarskim drugiego pracownika referatu Ochrony Środowiska. W wyniku takiego stanu rzeczy dokonano reorganizacji referatu, zatrudniono nowe osoby. Przedmiotowa analiza nie została sporządzona w wyniku przeoczenia. W chwili obecnej jest ona przygotowywana, a następnie zostanie umieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu. [Dowód: akta kontroli str. 413, 431]*

3. Urząd nie przekazał Marszałkowi wykazu podmiotów wpisanych w danym roku do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz wykreślonych z tego rejestru za miesiące luty i październik 2013 r. Ponadto, po upływie obowiązującego terminu przekazano wykazy za miesiące: lipiec 2013 r. (przekazano 16 września 2013 r.), maj 2014 r. (przekazano 4 lipca 2014 r.) oraz wrzesień 2014 r. (przekazano 17 listopada 2014 r.). [Dowód: akta kontroli str. 427]

Obowiązek przekazywania przedmiotowych wykazów Marszałkowi wynika z art. 9c ust. 9 ucpg. Wykaz powinien być przekazywany do końca stycznia następnego roku po okresie objętym wykazem – art. 9c ust.10 ucpg. Zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym przed 1 lutego 2015 r., ww. wykaz przekazywany był do końca miesiąca następującego po okresie objętym wykazem.

Burmistrz Dorota Łukomska wyjaśniła: *nieprzekazanie Marszałkowi wykazów podmiotów wpisanych do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości za miesiące luty i październik 2013 r., jak również przekazanie po upływie obowiązującego terminu wykazów za miesiące: lipiec 2013 r., maj 2014 r. i wrzesień 2014 r., (...) było spowodowane przeoczeniem. Odpowiedzialnym za przekazanie ww. wykazów była Pani H.Z. – kierownik Referatu Ochrony Środowiska, która w Urzędzie zakończyła pracę 31 grudnia 2015 r. (...) [Dowód: akta kontroli str. 434]*

4. Urząd nie przeprowadził żadnej kontroli, obejmującej swoim zakresem przestrzeganie i stosowanie przepisów ucpg oraz warunków wydanych decyzji i zawartych umów dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi. Nie został

skontrolowany żaden podmiot prowadzący gospodarkę odpadami komunalnymi wytworzonymi na terenie Gminy.

Burmistrz Dorota Łukomska wyjaśniła: *odpowiadając na zadane pytanie dotyczące przyczyn niezaplanowania i nieprzeprowadzenia kontroli obejmujących swoim zakresem przestrzegania i stosowania przepisów ucpg oraz warunków wydanych decyzji i zawartych umów dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi oraz sporządzenia planu kontroli wyjaśniam, że w obecnym czasie nie było sygnałów oraz przesłanek do przeprowadzenia takich kontroli. Nadzór nad prawidłowym zagospodarowaniem prowadzony jest na bieżąco, w sposób ciągły tzn. w sytuacjach pojawiających się okoliczności lub sygnałów, takie kontrole byłyby lub będą przeprowadzane.* [Dowód: akta kontroli str. 429, 433, 434]

Zgodnie z art. 9u ust. 1 ucpg, obowiązkiem wójta, burmistrza lub prezydenta miasta jest sprawowanie kontroli przestrzegania przepisów tej ustawy. Ponadto brak kontroli w podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w praktyce uniemożliwia skuteczne nadzorowanie zadań powierzonych ww. podmiotom, o czym mowa w art. 3 ust. 2 pkt 4 ucpg.

Ocena cząstkowa
cena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁸ o NIK, wnioskuje o:

1. Podjęcie działań w celu dostosowania zapisów regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy, w zakresie przyjętych celów i terminów ich osiągnięcia do wpgo.
2. Wyeliminowanie przypadków nierzetelnego sporządzania *sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi*.
3. Bieżące prowadzenie ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.
4. Wyegzekwowanie od firmy TONSMEIER WSCHÓD Sp. z o.o. złożenia informacji o odpadach, zebranych w Gminie, które poddał procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub przekazał w tym celu innemu posiadaczowi odpadów.
5. Sporządzanie analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi.
6. Terminowe sporządzanie i przekazywanie Marszałkowi wykazu podmiotów wpisanych w danym roku do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz wykreślonych z tego rejestru.
7. Podejmowanie kontroli w podmiotach prowadzących gospodarkę odpadami wytworzonymi na terenie Gminy.

¹⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia   lipca 2016 r.

Kontroler
Jerzy Stachowiak
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

.....
Podpis

.....
Podpis